

„истинското мъжество се състои въ спокойното самообладание и въ неуклонното изпълнение на дълга, каквито и да бждатъ злинитѣ, що ни сполетяватъ, и каквито да сж опаснитѣ, които срещаме по пжтя си“, несъмнено е, че тая „точка на усъвършенствуването“ е достигана не веднажъ и отъ нашия Селимински. Разбира се, безстрашието му е винаги придружено отъ съзнание за необходимото и умѣстно действие и никога не отива до безразсждно излагане или пилѣене на сили. Упоритъ и самонадѣянъ, той уравнивсява всичко стихийно на подсъзнателното си азъ съ единъ критически умъ, съ една трезвеностъ въ преценки и въ тактика, които ни го представятъ като хармонична, цѣлостна натура. Самъ той чувствува ясно, какъ фатално го владѣе първичното на духа му, съ тая решителностъ, съ това мъжество и това постоянство въ усилията. Нищо не му се е удало лесно, и само чрезъ трудъ, себеотрицание и крепка вѣра той е смогвалъ да разреши задоволително поставената си по-обща или по-специална задача.

Много за това самоопредѣление той дължи на несретитѣ си въ ранни години, на горчивия си опитъ; цѣлата му житейска философия почива толкова на исконнитѣ емоционални насоки, на вкорененитѣ по наследство влечения, колкото и на тежкитѣ изпитни въ живота. Довѣрчивъ и наивенъ отначало, подъ влияние на жестокитѣ удари на сждбата и на коварство или низостъ отъ страна на близки и далечни той става скептикъ, става предпазливъ и съобразителенъ, безъ да губи нито атомъ отъ борческата си енергия. И той признава, че макаръ да пострадалъ много при дотика си съ порочни хора, особено съ врагове на народа, въ замѣна научилъ това, което „и въ най-добритѣ университети на свѣта“ и въ „най-мждритѣ писания“ не могълъ да разбере и научи. Ако той се радва къмъ края на днитѣ си на спокойна съвѣсть и на известно благосъстояние, то се дължи на добродетели, които сж дълъ на смѣлия и честния труженикъ. „Знай обаче, — пише той на калофереца Ив. Шоповъ, оплакалъ му се отъ Москва за нѣкакви несполуки, — знай, обаче, че отъ 1814 до 1846 г. съ непрестанно старание, нещастие и разнообразна промѣна на сждбата съмъ се борилъ, докато си пробия пжтъ, както ме виждашъ сега“. Да бѣше пасивенъ зритель и по-малко предприемчивъ, той не би смогналъ въ та-